

Complexnummer: 508532

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

St. Augustinus

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

508533, 508534

Woonplaats

Amsterdam

Gemeente

Amsterdam

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Nieuwendammerdijk 227, 1025 LK te Amsterdam

Complexomschrijving

Inleiding

Op een rechthoekig terrein ten noorden van de Nieuwendammerdijk en aan de noordzijde grenzend aan de Grote Die in 1888-1889 tot stand gekomen kerkelijk complex van de St. Augustinusparochie te Nieuwendam. Het complex bestaat uit een pseudo-basilicale KRUISSKERK met naastgelegen en deels aangebouwde PASTORIE (W) met aan straat- en oostzijde een HEKWERK, het geheel naar ontwerp van A. Tepe. Op 5 februari 1888 vond de aanbesteding plaats. Aannemers waren B.J. Wichers en J. Etmans. De eerste steen werd gelegd op 19 juli 1888 door deken Kapelhof. Op 1 juli 1889 werd de kerk geconsacreerd.

Omschrijving

De door eenvoudige voetinghekken van de weg afgescheiden kerk en pastorie zijn aan de westzijde met elkaar verbonden. De kerk met centrale fronttoren heeft een op het noorden gericht koor. De kerk is opgetrokken in baksteen, met in oranje en zwart geglazuurde steen gemetselde spitsbogen en met leien gedekte kappen. De symmetrisch opgezette pastorie heeft een T-vormige plattegrond met drie van spitsboognissen voorziene trapgevels.

Waardering

Laat-19de-eeuws complex van neo-gotische pseudo-basilicale kruiskerk met bijbehorend interieur en aangebouwde pastorie van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde alsmede van belang vanwege de situationele waarde als sterk bepalend beeld in het dorpsilhouet.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 508533

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	28 januari 1998
Kadaster deel/nr	82950/180

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Amsterdam	AL			4623

Omschrijving**

Inleiding

In 1888-1889 naar neo-gotisch ontwerp van A. Tepe uitgevoerde St. Augustinuskerk, dwars op de dijk gesitueerd met koor aan de noordzijde.

Omschrijving

Deels op een natuurstenen plint, in donkerbruine baksteen opgetrokken geheel onderkelderde pseudo-basilicale kruiskerk in neo-gotischestijl met uitgebouwde zuidtoren. De hoge toren bestaat uit vier bouwlagen, op de hoeken voorzien van zich sprongsgewijs verjongende steunberen, met eenhoge ingesnoerde achtzijdige spits met leien bedekt. De toren is voorzien van verdiept geplaatste spitsboogvormige vensters met glas-in-lood en galmgaten. Aan de binnenzijde is de toren voorzien van opvallend metselwerk bestaande uit gebogen driehoeken. De ingang bevindt zich aan de dijk en bestaat uit een dubbele eikehouten deur. In de muur onderaan de toren is een steen gemetseld waarin de tekst: "Templum hoc potissimum aedificatum est fidelium sumptibus Rev. pater J. van Sleeuwen centum viginti quinquedioceseos Harlemensis ecclesiae per tres annos concionando ipse atque colligendo comparavit". (Deze prachtige kerk is gebouwd met de bijdragen van gelovigen die de eerwaarde pater J. van Sleeuwen, pastoor alhier, heeft verkregen door zelfgedurende drie jaar in 125 verschillende kerken van het bisdom Haarlem te bedelen en te collecteren).

Eveneens een gedenksteen waarop de tekst: "Hanc in honorem S.P.N. Augustini ecclesiam consecravit 11. mensis ac Rev. mus Dums".

Te weerszijden van de fronttoren twee kleine bouwvolumes met door leien gedekte tentdaken. Hiervan heeft het oostelijk bouwvolume een eikehouten toegangsdeur aan de zijkant. Aan delangszijden bevinden zich tussen deze twee kleine bouwvolumes de driezijdig gesloten transeptarmen twee zijbeuken van elk vier traveeën lang, alle zijn voorzien van zich naar bovenverjongende steunberen waartussen spitsboogvormige vensters met glas-in-lood. De eerste en derde travee van het oostelijke zijbeuk zijn voorzien van eikehouten toegangsdeuren welke toegang geven tot resp. een zijportaal en het souterrain. Beide transeptarmen zijn in het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

noorden voorzien van een zijkapel. Het koor is vijfzijdig gesloten. De in Maasdekking uitgevoerde daken hebben sierlijke pironen bij de hoeken en kleine dakkapellen met luiken waarin open vierpas en gekante spitsen. Klokkenstoel met gelui bestaande uit een klok van Petit und Gebr.Edelbrock/Eijsbouts, 1911, diam. 45,7 cm en twee moderne klokken. Mechanisch torenuurwerk, Addicks, circa 1927, elektrische aandrijving.

Interieur

De 19de-eeuwse glas-in-loodramen in de absis zijn gesigneerd door Van Soest en Willemse te Utrecht. In de langswanden bevinden zich 20ste-eeuwse glas-in-lood ramen van Gisèle Waterschoot van de Gracht. De preekstoel, het kunststenen altaar en het pneumatisch orgel (deels) zijn gebouwd door Adema. De vijf 18de-eeuwse statieschilderijen van Adriaan van de Velde zijn afkomstig van de voormalige Augustijner schuilkerk 'De Star' op het Rusland. Op het hoofaltaar met sjabloonmotieven beschilderde tegels.

Waardering

Pseudo-basilicale kruiskerk met bijbehorend interieur in neo-gotische stijl naar ontwerp van A. Tepe en aan de zuid- en oostzijde omgeven door ijzeren hekwerk op bakstenen muur met ezelsrug, als hoofdonderdeel van het kerkelijk complex St. Augustinus van algemeen belang wegens de architectuur-, cultuur- en kunsthistorische waarde. Tevens van situationele waarde wegens het markante silhouet van de hoge fronttoren en de ligging aan de Grote Die.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 508534

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	28 januari 1998
Kadaster deel/nr	82950/174

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Amsterdam	AL			7015

Omschrijving**

Inleiding

In 1888-1889 naar ontwerp van A. Tepe aan de westzijde van de St. Augustinuskerk gebouwde pastorie.

Omschrijving

Op een samengestelde plattegrond in donkerbruine baksteen opgetrokken, oostelijk door een uit een bouwlaag bestaand volume met de kerk verbonden, pastorie bestaande uit een begane grond en een kapverdieping onder een zadeldak met shingles. De beide korte zijden van het pand zijn voorzien van een trapgevel waarin een venster. De treden van de trapgevel zijn voorzien van natuurstenen dekplaten. De voorgevel bestaat uit drie traveeën. De middelste, de ingangstravee, bestaat uit een uit twee bouwlagen opgetrokken risaliet en is voorzien van een trapgevel en een steekkap met shingles. De topgevel is verder voorzien twee lancetvormige spaarnissen aan weerszijden van een zesruits schuifvenster in spitsboogvormig spaarveld met gemetselde toptracering. Boven de eikenhouten paneeluur met gedeeld bovenlicht een rondboogvormige blindnis met siermetselwerk. In de twee buitenste traveeën elk twee gekoppelde vensters met zesruits roedenverdeling en glas-in-lood bovenlichten onder een rondboogvormige blindnis met siermetselwerk. Het teruggerooide, oostelijk gelegen en met de kerk verbonden bouwvolume is aan de dijkzijde voorzien van een kruisvenster.

De beide trapgevels aan de kopse zijden worden bekroond door een overhoekse pijler. De pastorie wordt aan de dijkzijde afgesloten door een ijzeren hekwerk op een bakstenen muur met ezelsrug.

Interieur.

In de gang beschilderde vloertegels. In de pastoorskamer schouw met peerkraal waarin tegels met 'biblia pauperum'-afbeeldingen, links betreffende het Oude Testament en rechts betreffende het Nieuwe Testament. Cassetteplafond met moer- en kinderbalken in het zicht. Originele uit hout gesneden kast.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Vestibuledeur met geëtst glas.

In souterrain originele wijnkelder met nissen.

Waardering

Naar ontwerp van A. Tepe in 1888-1889 gebouwde pastorie met bijbehorende interieuronderdelen van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van het kerkelijk complex St. Augustinus.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)